

מבוי....

שהוא גבוה מעשרים אמה
(תנא קמא אומר) – "ימעט"
ר' יהודה אומר – "אינו צריך"

והרחב מעשר אמות
(לתנא קמא) – "ימעט"
(ולר' יהודה בבריתא - "אינו צריך")

ואם יש לו צורת הפתח
אע"פ שהוא רחב מעשר אמות
(לפי כולם) - "אין צריך למעט"

גמ'

תנן התם
סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה
(לפי תנא קמא) - "פסולה"
ורבי יהודה - "מכשיר" #

מאי שנא...
גבי סוכה דתני "פסולה"
וגבי מבוי תני "תקנתא" ?

סוכה - . . . דאורייתא תני פסולה
מבוי - . . . דרבנן תני תקנתא !

ואיבעית אימא
דאורייתא נמי תני תקנתא.
אלא...
סוכה - דנפישין מיליה פסיק ותני פסולה
מבוי - דלא נפישין מיליה תני תקנתא !
(מה שורש חלוקת ת"ק ור"י) ?

אמר רב יהודה אמר רב
חכמים לא למדוה אלא - מפתחו של היכל
ורבי יהודה לא למדה אלא - מפתחו של אולם !

דתנן ?

פתחו....
של היכל - גבהו עשרים אמה
- ורחבו עשר אמות
ושל אולם - גבהו ארבעים אמה
- ורחבו עשרים אמות
ושניהן מקרא אחד דרשו {ויקרא ג-ב} וישזטו פתוז אהל מועד
דרבנן סברי קדושת היכל לחוד, וקדושת אולם לחוד.
וכי כתיב פתוז אהל מועד אהיכל כתיב
ורבי יהודה סבר היכל ואולם קדושה אחת היא
וכי כתיב פתוז אהל מועד אתרוייהו הוא דכתיב !

ואיבעית אימא
לר' יהודה נמי קדושת אולם לחוד, וקדושת היכל לחוד.
והכא היינו טעמא דרבי יהודה, דכתיב אל פתוז "אולם" הבית §
זה הפסוק אינו בשום מקום
ואור"י דמצינו דכתיב (יחזקאל מ) אולם הבית ובקרא אחרינא (שם מז) כתיב פתח הבית
והוי כאלו נכתב בהדיא בחד קרא פתח אולם הבית

ורבנן §

אי הוה כתב אל פתוז אולם, כדקאמרת.
השתא דכתיב אל פתוז אולם "הבית"
הבית הפתוח לאולם § (שזה ההיכל)

והא כי כתיב האי במשכן כתיב §

אשכחן משכן דאיקרי מקדש
ומקדש דאיקרי משכן
דאי לא תימא הכי...
הא דאמר רב יהודה אמר שמואל
שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין
שנאמר {ויקרא ג-ב} וישחטו פתוז אהל מועד
בזמן שפתוחין ולא בזמן שהן נעולים.
והא כי כתיב ההיא במשכן כתיב ?
אלא אשכחן מקדש דאיקרי משכן
ומשכן דאיקרי מקדש §

בשלמא מקדש דאיקרי משכן §

דכתיב {ויקרא כו} ונתתי (את) מישכני בתוכם §
וכשנאמר מקרא זה כבר הוקם המשכן שהרי בתורת כהנים נכתב
וכל אותו הספר בזהל מועד נאמר כדכתיב {ויקרא ח} וידבר ה' אליו מאהל מועד
ועל איזה משכן היה מנטיחן עוד, אם לא על המקדש.

אלא משכן דאיקרי מקדש, מנלן §

אילימא מדכתיב {במדבר י-כא}
(וְנִשְׂאוּ) הַקֹּהֲלִים נִשְׂאֵי "הַמִּקְדָּשׁ" וְהִקִּימוּ אֶת הַ"מִּשְׁכָּן" עַד בּוֹאם !
ב : ההוא בארון כתיב ?
שהוא משא בני קהת ועל שם שהוא "מקודש" משאך המשאלות קרוי מקדש
אלא מהכא {שמות כח-ח} ויעשו לי "מקדש" ו"שכנתי" בתוכם §

בין לרבנן ובין לרבי יהודה לילפו מפתח שער החצר
דכתיב {שמות כז-יח} אורך הוֹצֵר מאה באמה ורוֹזָב זומשיים בִּזְמוֹשִׁים וקומה זומשי אמות
וכתיב {שמות כז-יד} וזומשי עֶשְׂרֵה אמה קלעים לכתף
וכתיב {שמות לח-טו} ולכתף השניית מוזה ומוזה לשער הוֹצֵר קלעים זומשי עֶשְׂרֵה אמה
מה להלן חמש ברוחב עשרים
אף כאן חמש ברוחב עשרים §

פתוז שער הוֹצֵר איקרי

פתוז סתמא לא איקרי §

ואיבעית אימא
כי כתיב קלעים זבש עשרה אמה לכתף בגובהה הוא דכתיב ?

גובהה ? ! והא כתיב וקומה זבש אמות ?

ההוא משפת מזבח ולמעלה ?

ורבי יהודה, מפתחו של אולם גמר ?
והא תנן והרחב מעשר אמות ימעט ולא פליג ר' יהודה ?

אמר אביי פליג בברייתא
דתניא והרחב מי' אמות...
(לפי תנא קמא) - ימעט
ר' יהודה אומר - אינו צריך למעט ?

ולפלוג במתני' ?

פליג בגובהה וה"ה לרחבה ?

ואכתי....
ר' יהודה מפתחו של אולם גמר ?
והתניא מבוי שהוא גבוה מכ' אמה...
(לפי תנא קמא) - ימעט
ורבי יהודה - מכשיר עד מ' ונ' אמה
ותני בר קפרא - עד מאה
בשלמא לבר קפרא גוזמא (לעומת ת"ק)
אלא לרב יהודה מאי גוזמא.... ?
בשלמא לרבי יהודה... ארבעים - גמר מפתחו של אולם
אלא.... חמישים - מנא ליה ?

א"ר חסדא הא מתניתא אטעיתיה לרב
דתניא מבוי שהוא גבוה מכ' אמה, יותר מפתחו של היכל ימעט
הוא רב סבר מדרבנן מפתחו של היכל גמרי
רבי יהודה מפתחו של אולם גמר
ולא היא רבי יהודה מפתחא דמלכין גמר ?

ורבנן, אי מפתחו של היכל גמירי, ליבעו דלתות כהיכל
אלמה תנן הכשר מבוי ב"ש אומרים לחי וקורה
וב"ה אומרים לחי או קורה ?

דלתות היכל לצניעות בעלמא הוא דעבידן ?

אלא מעתה לא תיהני ליה למבוי צורת הפתח להכשיר יותר מעשר אמות
דהא היכל צורת הפתח הויא לו, אפילו הכי עשר אמות הוא דרויח.
אלמה תנן אם יש לו למבוי צורת הפתח
אע"פ שרחב מעשר אמות אינו צריך למעט ?

מידי הוא טעמא שלומדים מפתחו של היכל אלא לרב
הא מתני ליה רב יהודה לחייא בר רב קמיה דרב
אם יש לו צורת הפתח... אינו צריך למעט
וא"ל אתנייה. . צריך למעט ?

אלא מעתה לרב שלשיטתו רבנן לומדים מפתח ההיכל א לא תיהני ליה למבוי אמלתרא
דהא היכל אמלתרא הויא ליה ואפילו הכי עשרים אמה הוא דגבוה
דתנן חמש אמלתראות של מילה היו על גביו זו למעלה מזו וזו למעלה מזו ?